

A JÖVŐ MÉRNOKE

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

A BUDAPESTI MŰSZAKI EGYETEM LAPJA

XXXV. ÉVFOLYAM, 1. SZÁM

ÁRA: 3 FORINT

1988. FEBRUÁR 5.

MTESZ-fórum

„Pont most akarjátok megjavítani a műszaki értelmiség anyagi helyzetét...?!”

— És ebből a 300 millióból jut majd a felsőoktatásban dolgozóknak is? — kérdezték az MTESZ január 22-i tájékoztató fórumán. Halmoz. Csabától, az Állami Bér- és Munkügyi Hivatal vezetőjétől, aki néhány perccel azelőtt jelentette be, hogy 1988. július 1-én „széreny központi bérpolitikai intézkedésre is sor kerül”, amely kb. 12 ezer műszaki értelmiségit érint majd, és mintegy 300 millió forintot tesz ki az összeg.

A válasz érezhető volt az államtitkár meglepődése (valószínűleg nem ezt a kérdést várta):

— Az igaz, hogy jelenleg is kutatói-fejlesztői vonalon (beleértve az egyetemi oktatókat is) mutatkozik a legnagyobb bérelmaradás, de nem rájuk gondolunk elsősorban. Elvileg ugyan nincs kizárva egy ilyen irányú döntés — de ezt csak a most folyó felmérés dönti el, hogy ki részesülhet ebből az igencsak korlátozott keretből...

Mivel ez a válasz sem a kérdőit, sem a többeket nem elégitette ki, ismét firtatni kezdték: ha nem az egyetemi oktatók részesülnek ebből a pénzből akkor ki, és milyen alapon: munkahely, beosztás, életkor, vagy valamiféle speciális szempont szerint? A válaszadó konzekvens maradt: megismételte, hogy most fo-

lyak a felmérés (?), s amíg ez be nem fejeződik, addig erről nem tud többet mondani. Persze, a tanácskozáson azért konkrét és örvendetes dolgok is elhangzottak (mint például a pályakezdő mérnökök minimumbérének a fel-emelése 5000 forintra, a műszaki alkotói díj, illetve a műszaki tanácsosi, főtanácsosi címek bevezetése; a kormány és a SZOT ajánlása (!), amely szerint 1990 végéig az alkotó műszaki értelmiségiek az átlagos bérnövekedésnél 40 százalékponttal magasabb bérnövekedésben részesüljenek. (Tehát nem 5% + 2%, hanem 5% + 40%!))

Legalább ennyire érdekes és tanulságos volt azonban a jelenlévő tisztségviselők és egyéb szakemberek néhány felszólalása, amelyek megvilágították annak hátterét, hogyan juthatott el a magyar mérnöktársadalom megbecsülése olyan mélyre, ahol most rejtőzik, s hogyan juthatott el az egész magyar népgazdaság oda, hogy manapság már csak ábránd, hogy egyszer utólrjuk a mikroelektronikai forradalom által hajtott ipari társadalmakat.

Különösen DR. TÓTH JÁNOS MTESZ-főtktár indulatos felszólalása volt érdekes, aki a többek között megemlítette:

— A föld mintegy másfél

száz országa közül körülbelül 40 élte túl normálisan az 1979–80-as válságot — köztük olyan kicsi és hajdan elmaradott állam, mint Finnország. Hogy nekik miért sikerült? Többek között azért, mert felismerték, hogy ezekben az években egy műszaki-technológiai forradalom zajlik le a világban, amellyel lépést tartani csakis az alkotó értelmiség segítségével lehet. Míg ott jelentősen fel-, addig nálunk ugyanezen időszak alatt jelentősen leértékelődött a szellemi munka becsülete. Ott megértették, hogy a recesszióból csakis műszaki fejlesztéssel lehet kilábalni, nálunk viszont a legmagasabb szinten arról folyt a szó, hogy ilyen válságos időszakban szükség van-e egyáltalán műszaki fejlesztésre! Ott érthető módon minden erő az elekttronikai fejlesztésre összpontosított, miközben mi az alapanyag-termeléssel foglalkoztunk... Mostanában olvastunk egy USA-beli jelentést azokról az iparágakról, amelyek mintegy „álhúzzák” az

amerikai gazdaságot a XXI. századba (mellesleg a jelentés tele van panasszal és a Japán expanziótól való félelemmel): tehát ezek az új iparágak például a géncsbészet, az űrtechnológiával előállított új anyagok, a computer-technológia, az automatika-robottechnika, a fémszálás technológia, a vékony vegyi bevonatok és így tovább. Mikor és főleg ki fogja nálunk, Magyarországon mindezt megcsinálni, amikor ma, 1988-ban felelős vezetők azt kérdezik tőlünk: „Pont most akarjátok megjavítani a műszaki értelmiség anyagi helyzetét, ami nem sikerült két évtizeden keresztül, most pedig egyáltalán nincsen rá pénz?!” És a pedagógusok béremelésére sincs, pedig azok is keveset keresnek...

Erre mi csak annyit feleltünk, hogy ha ennyire nem becsüljük meg a műszaki értelmiséget, akkor nem is lesz pénz a pedagógusok béremelésére, mert nem lesz, aki alkosson és termeljen... — bz —

Következő számunk tartalmából

A táltosok a földön járnak... A dollárosok után rubelesek?... „Jampecek és ondoláthajú majmok”... Számlakálvária... Köztünk élnek, de meddig, avagy hogy is van ez a kábítószerezés?... A legutolsó órában — környezetgazdálkodás... Interjú egy kettős dírektorial... Tanszéki viták... Nyilvánosság...

„Ment-e előbbre a világ?” (35 éves a JM)

Hagyomány, hogy születésnapon virággal, jó szóval köszöntik az ünnepeltet. Az ünnepelt meg kimondva-kimondatlanul, kicsit nosztalgizva elkészön élete egy darabjától. Jótól, rossztól egyaránt. Tanulásokkal a bugyrában megpróbál bölcsebben élni. Persze van, aki soha nem tanul a múltból. Folyton-folyvást beleesik ugyanabba a hibába, kudarcainak okát a körülmények véletlen egybeesésében véli felfedezni. Ez a legkézenfekvőbb. Ez a legkönnyebb módja annak, hogy felmentse magát.

Harmincötödik születésnapját ünnepli a Jövő Mérnöke. Mi is számadást készítünk. Egy emberöltőnyi tapasztalat áll mögöttünk. Csak észre kell venni, ki kell vesézni a porladozó, töredező lapok üzenetét, s jöhet a nagy felismerés: Jé, ezt már harmincöt éve is így gondolták, kimondták, elterveztek. Mi az oka, hogy még mindig nem vesszük elég komolyan? „A hibák nyílt feltárása nem gyengesség, hanem az erő jele” — mondta 1953 decemberében Erdei Gruz Tibor oktatási miniszter, de így gondolja-e vajon ma mindenki? A következő mondat is mintha a mának szólna. „Súlyos kárral jár, ha a téves nézeteket egy kalap alá vonjuk az ellenséges nézetekkel. Az ilyen álláspont gátja a tudományos szellemi fellendülésnek, és a nézetek tisztázásának, ami csak nyílt viták tüzeiben lehetséges”. Kell-e ehhez kommentár?

Vannak érdemek, melyeket jobb elfelejteni, s vannak olyanok, melyekre jó lenne nap mint nap emlékezni. A történelem nem mindig igazságos, talán mert a történelmet mi csináljuk, s mi, emberek gyakran vagyunk igazságtalanok még magunkhoz is. Lapozom a poros újságokat, s visszaközön a történelem. Megmosolygom itt, elkomorodok, a sorok láttán amott. Gyermekkorunk botlásaira keresem a mentesítőt. Rákosi, Sztálin hozsánák, dicsőség — és szegységtáblák, kulákliszta tett, kiltott diákok, marxista szemináriumot vezető „ellenséges elemek” követik egymást. Hadd ne rájuk emlékezzünk most, hanem azokra az oktatókra, akik ezekben a nehéz időkben is emberek tudtak maradni. Arra például, aki le merete írni azt a mondatot, hogy „mindezt, ami ebben az országban történik, mi parttagok vagyunk a felelősök.” Vagy aki ki merete mondani, hogy „megsértettük a vezetés kollektivitását, a pártvezetés legfőbb elvét.” „Előfordult — olvasom egy másik cikkben, hogy taggyűlésen mindenféléről hoztunk határozatot, csak hogy határozat legyen. Ezeket azonban nem hajtottuk végre”. A novemberi számban pedig a következő mondatot találtam: „A párt még mindig az iróasztal mellől irányít, sokat tárgyal, nincs eléggé az emberek között.”

A fentiek 1953-ban íródtak. A felismerés korszaka volt ez. Hogy lehet — tündönm magamban —, hogy ezeknek az igazságoknak a birtokában három évvel később történelmünk nagy szegylene mégis megesett?

Réz Kata

Erosáramosoknak, folyamat tervezőknek

Ötszázézeres alapítvány

Az alapítvány összege: évi 500 000 forint.

Aki adja: a Magyar Villamos Művek Tröszt (MVMT)

Aki kapja: a Budapesti Műszaki Egyetem, közelebbről a Villamosmérnöki Kar Erősáramnöki Kar Folyamattervező szak arra érdemes hallgatói.

A juttatás formája: Tanulmányi díj, amely egyösszegű, de 20 000 forintnál több nem lehet; tanulmányi támogatás, amely 10 hónapra maximum 2–2000 forint, ösztöndíj, amely 1–5 hónapra szól, határozatlan összegre — valamely fejlett ipari országba.

Az odaítélés alapja: elsősorban a szakmai és tanulmányi munka, valamint nyelvtudás, s ezen felül a hallgatóknak a MVMT vállalatai felé irányuló szakmai tevékenysége.

Igy lehetne röviden összefoglalni annak a megállapodásnak a lényegét, amelyet 1988. január 7-én kötött egy mással a BME és az MVMT, de ez az alapítvány megér még egy misét. Ahogy dr. Fodor Lajos rektor mondta az együttműködési megállapodás aláírásakor: „Ennek az öreg egyetemnek az életében páratlan eseményre kerül most sor, hiszen eddig még nem volt rá példa, hogy egy iparvállalat közérdekű alapítványt hozott volna létre a Budapesti Műszaki Egyetem, illetve annak hallgatói javára...”

Az MVMT részéről Hatvani György vezérigazgató írta alá a megállapodást, s a rektori beszédre hivatkozva frappánsan tette ki az öndicsőret kény-

lő, hogy a rektor elvtárs példátlanul nevezte ezt az alapítványt, de mi inkább azt szeretnénk, ha példamutató lenne, s mások is követnének bennünket...
Ami azt illeti, az egyetem valószínűleg a jövőben sem fog kitérni az ehhez hasonló „közérdekű célú kötelezettségvállalás” elől, hiszen mint azt a jelenlegi megállapodás is mutatja, néhány szak, illetve ágazat arra érdemes hallgatói igencsak előnyös helyzetbe juthatnak a szponzor révén. Már az egy évre szóló kétezer forintos tanulmányi támogatás sem akármilyen lehetőség, de az egyetem elvégzése után elnyerhető rész-képzés, szakmai tanulmányút, vagy szakmai gyakorlat a világ legfejlettebb országaiban — olyan sansz, amelyet kihagyni bármelyik erősáramosnak vagy hőerőgépezésnek megbocsáthatatlan mulasztás lenne. Arról nem is szólva, hogy ez az alapítvány hozzájárul a hallgatók vonzóbbá tételéhez a szakokat — mert azért beállva-bevallatlanul az is az alapítvány mögött van, hogy az utóbbi években igencsak lecsökkent az érdeklődés a szakmák iránt...
Egyébként a tanulmányi díjakra, illetve tanulmányi támogatásokra a hallgatóknak pályázni kell, ezt követően pedig egy rangsor készül (karonként és évfolyamonként) a jelentkezőkből, de végül is egy döntés MVMT—BME bizottság által a juttatások odaítéléséről.

Nekünk nyolc, nektek nyolcvannyolc Ön mit remél?

Az elmúlt év legjobb „fekete-humorjához” történetesen éppen az idei gazdasági kilátásaink adtak ötletet. Január 4-én aztán az arcunkra fagyott a mosoly; az árak nekilödültek — természetesen felfelé —, a bérek bruttószodtak, és immár mindenki a saját zsebében érezhette az ÁFA „áldásos” hatását, „APEH” — az majd csak az év végén jön...

Egyszóval eleget ríogattuk már egymást 88-cal, most már itt van, és élni kell benne! De hogyan? Ön/te mit remél(sz) 1988-tól? — faggattuk egyetemen szerinte a járókelőket. Íme:

SZEBERÉNYI FERENC, a BME V. éves építészhallgatója;

— Hát, remélem, jobb lesz, mint amilyenre számítottam...

MOLNÁR MIKLÓS, a SZAK igazgatója;

— Öszintén remélem, hogy a szorító helyzet rákényszerít bennünket a gazdaság racionalizálására. Mert belegendolni is szörnyű, mi lesz akkor, ha most is elmulasztjuk megtenni az immár halaszthatatlan lépéseket...

FÁBIÁNNE LEGÉNY ÉVA, előadó;

— Mit remélhetek? Maximum azt, hogy 1988-ban is meg tudok majd élni a fizetésemből...

SZECS JUDIT, IV. éves gépészhallgató;

— ...88-tól? Te. Úr isten! Nyugalmat! Lelki nyugalmat és békességet...

SOMOGYI LÁSZLÓ, a rendészeti csoport vezetője;

— Egy erős, hatékonyan működő rendszert, mely képes lesz megvédeni az egyetem „vagyonát”.

DÜMÖTÖR RÓBERT, IV. éves villamoskari hallgató;

— Biztos, hogy sokkal rosszabbul fogok élni, mint ezelőtt. Ritkábban veszek majd új ruhát és cipőt, hogy a süteményfélekről most ne is beszéljek...

BERECZ IBOLYA, V. éves építészhallgató;

— Remélem, sikeresen befejezem az egyetemet. Tanulás közben álmodozok — egy saját lakásról...

HEGYHÁTI JÓZSEF, a MAFC elnöke;

— Sportcsarnokot; és hozzá olyan létesítményeket, ahol a négy és fél ezer klubtagunk jól érezheti magát.

SCHNELL LÁSZLÓ, a villamosmérnöki kar dékánja;

— Öszintén remélem: ebben az évben sem csökken helyzetben jönnek a nagy oktatásra fordítható felismerések. Remélem, ez energiánk, s hogy a tanítványaink igaz lesz erre az évre, s az székek nem esnek szét emberek rájönnek arra, azaz: dolgozónk ellent tudnak állni a jobban fizető munkahelyek csábításának.

-fe